

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ № 5

Вченої ради

Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України
від 19.05.2025 р.

Всього членів Вченої ради — 16

Присутні на засіданні члени Вченої ради — 15,

в тому числі: к.б.н., с.н.с. В.М. Грабовий, к.б.н. Т.А. Швець, д.б.н., професор Л.П. Іщук; к.с.-г.н., професор А.І. Опалко, к.б.н., с.н.с. Г.І. Музика, к.б.н. І.П. Діденко; к.б.н. Н.В. Цибровська; к.б.н., с.н.с. Л.А. Колдар; к.с.-г.н., доцент О.А. Опалко; к.б.н. Л.В. Вегера; к.б.н. В.О. Пономаренко; к.б.н. Ю.О. Рум'янков, к.б.н. І.Л. Дениско; к.б.н. О.Л. Порохнява, к.б.н. О.Г. Усольцева.

СЛУХАЛИ: про результати розгляду наукового обґрунтування щодо встановлення лімітів на використання природних ресурсів у **2025** році в межах Оникіївського надлісництва на території Голованівського та Новоукраїнського районів, Кіровоградської області розробленого науковцями ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» Українського ордена «Знак пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів та Національної академії наук України, за підписом директора, кандидата сільськогосподарських наук Олега Василевського та старшого наукового співробітника, кандидата сільськогосподарських наук Юрія Єлісавенка, які вважають за доцільне у ході впровадження заходів із оздоровлення та підвищення біологічної стійкості лісових насаджень провести:

1. Вибіркові санітарні рубки сухих, всихаючих та сильно пошкоджених дерев у кв. 39 вид. 1 пл. 2,9 га, кв. 39 вид. 2 пл. 11 га, кв. 39 вид. 3 пл. 1,0 га, кв. 39 вид. 4 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 5 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 6 пл. 6,3 га, кв. 39 вид. 8 пл. 1,3 га, кв. 39 вид. 9 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 10 пл. 2,2 га, кв. 39 вид. 11 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 12 пл. 1,2 га, кв. 39 вид. 13 пл. 1,5 га, кв. 39 вид. 15 пл. 0,5 га на території лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» Бірківського (Новомиргородського) лісництва на загальній площі 52,1 га.

2. Вибіркові санітарні рубки сухих всихаючих та сильно пошкоджених дерев у кв. 126 вид. 2 пл. 23,5 га на території ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама»

3. Рубки догляду на території ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва на загальній площі 24,8 га в тому числі:

а) освітлення (кв. 60 вид. 3 пл. 2,0 га) на загальній площі 2,0 га;

б) проčiщення (кв. 74 вид. 4 пл. 3,0 га, кв. 76 вид. 3 пл. 3,1 га, кв. 84 вид. 3 пл. 1,8 га, кв. 84 вид. 6 пл. 2,2 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 109 вид. 1 пл. 1,2 га, кв. 115 вид. 2 пл. 0,3 га) на загальній площі 11,6 га;

в) прорідження (кв. 77 вид. 5 пл. 3,6 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 118 вид. 7 пл. 1,6 га, кв. 130 вид. 2 пл. 3,3 га) на загальній площі 11,2 га.

Доповідає: завідувач лабораторії ландшафтного дизайну та проектування відділу дендрології та паркобудівництва Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАНУ Рум'янков Юрій Олегович.

УХВАЛИЛИ:

погодити обґрунтування щодо установлення лімітів на використання природних ресурсів природно-заповідного фонду у 2025 році в межах Оникіївського надлісництва, Голованівського та Новоукраїнського районів, Кіровоградської області на територіях:

1. Лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» Бірківського (Новомиргородського) лісництва на загальній площі 52,1 га з обсягом використання 2504,0 м³ шляхом вибіркового санітарних рубок сухих, всихаючих та сильно пошкоджених дерев.

2. Ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва на загальній площі 23,5 га з обсягом використання 3515,0 м³ шляхом вибіркового санітарних рубок сухих, всихаючих та сильно пошкоджених дерев.

3. Ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» Торговицького лісництва шляхом рубок догляду:

а) освітлення на загальній площі 2,0 га із обсягом використання 19,3 м³.

б) прочищення на загальній площі 11,6 га із обсягом використання 361,6 м³.

в) прорідження на загальній площі 11,2 га із обсягом використання 165,2 м³.

Ухвалу прийнято одногосно.

Головуючий на засіданні Вченої ради
Національного дендрологічного парку
«Софіївка» НАН України, к.б.н., с.н.с.

Секретар Вченої ради, к.б.н.

Володимир ГРАБОВИЙ

Тетяна ШВЕЦЬ

УКРАЇНА

ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО
ЛІСОВИХ РЕСУРСІВ

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
НАУК

УКРАЇНСЬКИЙ ОРДЕНА "ЗНАК ПОШАНИ" НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА АГРОЛІСОМЕЛІОРАЦІЇ ім. Г.М. ВИСОЦЬКОГО
ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО
«ВІННИЦЬКА ЛІСОВА НАУКОВО-ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ»

вул. Максимовича 39, м. Вінниця, 21036

E-mail: vinforvn@ukr.net

Код ЄДРПОУ 00994101

IBAN: UA 513026890000026002060509508

В ВФ АТ КБ «Приватбанк»

ПІН 009941002283

Телефон + 38 (0432) 67- 01- 85

Факс +38 (0432) 55-18-25

НАУКОВЕ ОБГРУНТУВАННЯ

щодо встановлення лімітів на використання природних ресурсів у межах
філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Згідно звернення філії «Оникіївське лісове господарство» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» щодо необхідності наукового обґрунтування встановлення лімітів на використання природних ресурсів в межах Оникіївського надлісництва на території Голованівського та Новоукраїнського районів, Кіровоградської області та щодо необхідності проведення заходів із оздоровлення, підвищення біологічної стійкості лісових насаджень, науковцями ДП «Вінницька лісова науково-дослідна станція» Українського ордена «Знак пошани» науково-дослідного інституту лісового господарства та агролісомеліорації ім. Г.М. Висоцького Державного агентства лісових ресурсів та Національної академії наук України проведено обстеження лісових насаджень філії «Центральний лісовий офіс» Державного спеціалізованого господарського підприємства «Ліси України» та розроблене дане обґрунтування.

Наукове обґрунтування виконано на основі наданих документів філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України», та проведених досліджень. Огляд та обстеження сухих, всихаючих і пошкоджених дерев виконано по кожному кварталу. Наукове дослідження проведено із визначенням стану дерев (категорія стану за Санітарними правилами в лісах України), рівня дефоліації, дехромації, пошкодження комахами-шкідниками, грибними захворюваннями та іншими патогенами.

При розробці обґрунтування затвердження лімітів на використання природних ресурсів у межах ПЗФ місцевого значення Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» використовувалась загальнодержавна законодавчо нормативна база щодо ведення лісового господарства в лісах природно-заповідного фонду: Лісовий кодекс України введений в дію Постановою ВР №3852-ХІІ від 21.01.1994 р. в редакції від 03.07.2020 р., Закон України «Про природно-заповідний фонд України» №2457-ХІІ від 16.06.1992 р. зі змінами, Санітарні правила в лісах України затверджені Постановою КМУ від 27.07.1995 р. №555 в редакції Постанови КМУ №756 від 26.10.2016 р. зі змінами затверджені Постановою КМУ від 09.12.2020 р. № 1224 , Правила поліпшення якісного складу лісів затверджені Постановою КМУ від 12.05.2007 р. № 724 зі змінами згідно Постанови КМУ від 09.12.2020 р. № 1224 Закон України «Про тваринний світ» № 2894-ІІІ (2894-14) від 13.12.2001 р. зі змінами, Закон України «Про Червону книгу України» №3055-ІІІ (3055-14) від 07.02.2002 р. зі змінами, Постанова КМУ «Про затвердження Положення про Зелену книгу України» № 1286 від 29.08.02 р. зі змінами, від 09.09.2020 р. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо охорони пралісів згідно з Рамковою конвенцією «Про охорону та сталий розвиток Карпат» №2063-УІІ від 23.05.2017 р., «Методика визначення належності лісових територій до пралісів, квазіпралісів і природних лісів затвердженої наказом Міністерства екології та природних ресурсів України №161 від 18.05.2018 р., положення про лісовий заказник місцевого значення "Новомиргородське-1" та ландшафтний заказник місцевого значення "Зелена брама". Також використовувались матеріали лісовпорядкування 2020 р., акт лісопатологічного обстеження від 21 жовтня 2024 р. проведеного для визначення санітарного стану лісів спеціалістами ДСЛП «Херсонлісозахист».

1. Загальна характеристика лісових насаджень лісового заказника місцевого значення "Новомиргородське-1" та ландшафтного заказник місцевого значення "Зелена брама" та визначення причин зміни і погіршення їх стану

В лісових насадженнях Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» обстежено лісовий заказник місцевого значення «Новомиргородське-1» (кв. 39 вид. 1 пл. 2,9 га, кв. 39 вид. 2 пл. 11,0 га, кв. 39 вид. 3 пл. 1,0 га, кв. 39 вид. 4 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 5 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 6 пл. 6,3 га, кв. 39 вид. 8 пл. 1,3 га, кв. 39 вид. 9 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 10 пл. 2,2 га, кв. 39 вид. 11 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 12 пл. 1,2 га, кв. 39 вид. 13 пл. 1,5 га, кв. 39 вид. 15 пл. 0,5 га) Бірківського (Новомиргородського) лісництва на загальній площі 52,1 га та ландшафтний заказник місцевого значення "Зелена брама" (кв. 63 вид. 3 пл. 2,0 га, кв. 74 вид. 4 пл. 3,0 га, кв. 76 вид. 3 пл. 3,1 га, кв. 84 вид. 3 пл. 1,8 га, кв. 84 вид. 6 пл. 2,2 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 109 вид. 1 пл. 1,2 га, кв. 115 вид. 2 пл. 0,3 га, кв. 118 вид. 7 пл. 1,6 га, кв. 126 вид. 2 пл. 23,5 га, кв. 130 вид. 2 пл. 3,3 га, кв. 77 вид. 5 пл. 3,6 га) Торговицького лісництва на загальній площі 48,3 га.

Обстежені деревостани Бірківського (Новомиргородського) лісництва, які перебувають в структурі природно-заповідного фонду мають антропогенне (штучне) походження, представлені переважно лісовими культурами дуба звичайного, ясена звичайного та клена гостролистого, мають різний вік та повноту.

Відмінності таксаційних показників зумовлюють необхідність проведення у обстежених насадженнях лісогосподарських заходів для підтримання їх належного стану та біологічної стійкості на відповідних їхніх фазах росту і розвитку.

Лісові насадження Торговицького лісництва в структуру природно-заповідного фонду мають антропогенне (штучне) походження, представлені переважно лісовими культурами дуба звичайного, ясена звичайного та клена гостролистого, мають різний вік та повноту. Також в насадженні присутні малоцінні похідні чисті насадження ясена звичайного, які мають низьку біологічну стійкість і в досить ранньому віці спостерігається інтенсивний відпад дерев.

Насадження із переважанням у складі акації білої та дуба звичайного і ясена звичайного є штучно створеними лісовими культурами в яких вони витіснили основну лісотвірну породу дуб звичайний в результаті впливу комплексу негативних природних чинників та несвоєчасно проведених рубок догляду. Дані насадження потребують проведення в них господарських заходів для їх подальшого нормального росту і розвитку.

Погіршення стану окремих дерев є результатом впливу абіотичних, біотичних та антропогенних чинників. Відмирання більшості дерев у насадженнях заказника відбулося у результаті пошкоджень стихійними явищами, стовбуровими шкідниками, ураження фітопатогенними хворобами та заселення дерев грибами.

Також не менш важливою причиною всихання дерев в межах заказника є несвоєчасне проведення рубок догляду, оскільки обстежені насадження представлені у великій мірі штучно створеними лісовими культурами. Такі насадження потребують своєчасного проведення рубок догляду для забезпечення оптимальних умов для їх росту та розвитку.

Серед первинних причин деградації та всихання насаджень велике значення має глобальне потепління клімату, що призводить до зміни лісівничо-екологічних умов і, відповідно, до змін у складі та розвитку рослинного покриву. Пов'язані з потеплінням зміни температурного режиму, вологості атмосфери, гідрологічного режиму, різкі контрастні зміни вологості поверхневих шарів ґрунту особливо небезпечні для ясена звичайного та клена гостролистого з їх поверхневою кореневою системою, доволі вибагливих до вологості ґрунту.

До вторинних чинників, які активізують процеси всихання в уже ослаблених насадженнях, можна віднести інтенсивний розвиток фітохвороб і поширення комах-фітофагів, а також запізніле або недостатнє проведення господарських заходів. Також вплив чинників, які мають локальне значення, вітровали, сніголами та інші стихійні явища.

2. Визначення доцільності та обсягів проведення заходів із оздоровлення лісових насаджень Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Обстеження лісових насаджень Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» в межах лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» (кв. 39 вид. 1 пл. 2,9 га, кв. 39 вид. 2 пл. 11,0 га, кв. 39 вид. 3 пл. 1,0 га, кв. 39 вид. 4 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 5 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 6 пл. 6,3 га, кв. 39 вид. 8 пл. 1,3 га, кв. 39 вид. 9 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 10 пл. 2,2 га, кв. 39 вид. 11 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 12 пл. 1,2 га, кв. 39 вид. 13 пл. 1,5 га, кв. 39 вид. 15 пл. 0,5 га) Бірківського (Новомиргородського) лісництва на загальній площі 52,1 га на підставі акту лісопатологічного обстеження ДСЛП «Херсонлісозахист» від 21.10.2024 р. та ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама" (кв. 126 вид. 2 пл. 23,5 га) Торговицького лісництва на загальній площі 23,5 га. на підставі акту лісопатологічного обстеження ДСЛП «Херсонлісозахист» від 21.10.2024 р. вказують на доцільність проведення вирубування сухих, всихаючих та сильно пошкоджених дерев у насадженнях за участі дуба звичайного, ясена звичайного та клена ясенелистого з огляду на покращення їх санітарного стану.

В межах ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама" в Торговицькому лісництві необхідно провести рубки догляду на загальній площі 24,8 га в тому числі: освітлення (кв. 60 вид. 3 пл. 2,0 га) на загальній площі 2,0 га, прочищення (кв. 74 вид. 4 пл. 3,0 га, кв. 76 вид. 3 пл. 3,1 га, кв. 84 вид. 3 пл. 1,8 га, кв. 84 вид. 6 пл. 2,2 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 109 вид. 1 пл. 1,2 га, кв. 115 вид. 2 пл. 0,3 га) на загальній площі 11,6 га, прорідження (кв. 77 вид. 5 пл. 3,6 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 118 вид. 7 пл. 1,6 га, кв. 130 вид. 2 пл. 3,3 га) на загальній площі 11,2 га.

В обстежених насадженнях заказників нагромаджено великий об'єм старого сухостою, який необхідно як найшвидше видалити зі складу насаджень з метою покращення фітосанітарного стану лісових насаджень.

Необхідно звернути увагу також, що нагромаджений старий сухостій є аварійно небезпечним для працівників підприємства та випадкових рекреантів. Існує небезпека вивалювання сухостійних дерев під дією сильного вітру чи в результаті дії інших чинників.

В лісових насадженнях як корінних так і інтродукованих деревних порід, де лісове середовище сформоване слабо або взагалі відсутнє і в літній період надґрунтовий покрив інтенсивно всихає та разом з нагромадженням деревним сухостоєм особливо підвищує рівень пожежонебезпечності протягом весняно-осіннього періоду, що може спричинити сильні низові пожежі та нанести непоправні збитки біотичному різноманіттю лісових екосистем регіону.

Деревостани заказника є сильно пошкоджені в результаті несприятливих кліматичних чинників (буревіїв, вітроломів), тому більшість пошкоджених дерев є суховершинними і перебувають на різних стадіях деградації та всихання, яка супроводжується відпрацюванням комплексом стовбурових шкідників.

Також в результаті впливу несприятливих гідрокліматичних умов середовища в лісових насадженнях заказника відбуваються передчасні всихання дерев.

В обстежених насадженнях лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» виявлено, що в переважній більшості ділянок відбувається передчасне всихання дерев від впливу несприятливих гідрокліматичних умов середовища і такі дерева уже відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (рис. 1.).

Рис. 1. Передчасне всихання дерев в результаті дії несприятливих гідрокліматичних умов середовища

В насадженнях лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» зафіксовано велику частку старого сухостою, який захаращує насадження та підвищує стан пожежонебезпечності в умовах весняно-осінніх засух (рис. 2). Наявність великого об'єму старого сухостою підтверджує факт, що в межах заказника інтенсифікуються процеси всихання деревостану з різних причин і в різні пори року.

Рис. 2. Старий сухостій в межах заказника, який захаращує насадження

В обстежених насадженнях ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» виявлено, що в переважній більшості ділянок відбувається передчасне всихання дерев від впливу несприятливих гідрокліматичних умов середовища і такі дерева уже відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (рис. 3.).

Рис. 3. Передчасне всихання дерев в результаті дії несприятливих гідрокліматичних умов середовища

В межах заказника знаходиться пам'ятник, біля якого час від часу збираються люди. Біля пам'ятника знаходяться сухі дерева, які є аварійно небезпечні і можуть вивалитися в будь-який час створивши загрозу для життя і здоров'я людей (рис. 4.).

Рис. 4. Аварійно небезпечні сухі дерева біля пам'ятника, де час від часу збираються люди

Обстежені всохлі і всихаючі, а також сильно пошкоджені дерева необхідно видалити зі складу насаджень, оскільки вони можуть стати осередками поширення стовбурових шкідників на інші здорові дерева. Також важливим є те, що всохлі та всихаючі дерева складають аварійну небезпеку для рекреантів та працівників лісництва, а також підвищують рівень пожежонебезпечності. Тому такі дерева необхідно видалити зі складу насаджень.

На території ландшафтного заказника місцевого значення «Зелена брама» створені лісові культури, які на даний момент потребують проведення в них рубок догляду з метою забезпечення оптимальних умов для росту і розвитку головної породи та формування біологічно стійких та високопродуктивних насаджень (рис. 5.).

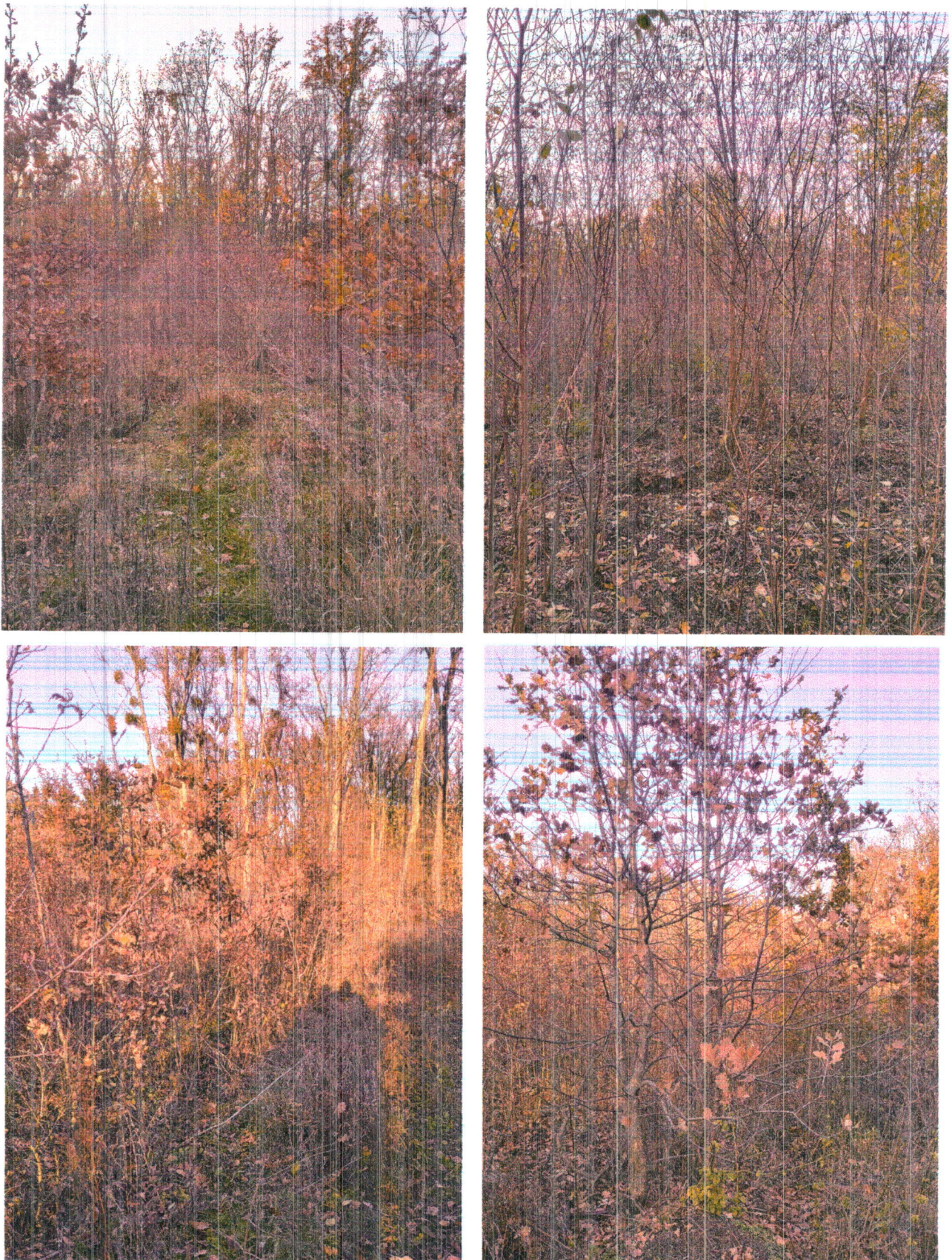

Рис. 5. Штучно створені лісові культури в межах заказника, які потребують проведення в них рубок догляду

Несвоєчасне проведення освітлення призведе до посилення міжвидової конкуренції та поступового пригнічення та витіснення зі складу насадження головної лісотвірної породи. Несвоєчасне проведення очищення та

прорідження призведе до посилення внутривидової конкуренції серед дерев головної породи через недостатню площу живлення для дерев. Все це призведе до пригнічення росту і розвитку дерев головної породи та формування низькоякісних та низькопродуктивних насаджень.

У зв'язку із цим є необхідним погодження лімітів на використання природних ресурсів в межах ПЗФ, наданих Онікіївському надлісництву філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» з метою покращення санітарного стану насаджень. В даному випадку лише проведення санітарно-оздоровчих заходів та рубок догляду за лісом є дієвим чинником дотримання належного стану лісових насаджень заказника.

3. Оцінка впливу проведених лісогосподарських заходів на навколишнє природне середовище

З огляду на покращення фітосанітарного стану лісових насаджень в межах лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» та ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама", проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів, які не матимуть негативного впливу на компоненти природного середовища є необхідною умовою щодо забезпечення стійкості природних екосистем.

На території, де плануються проведення заходів із поліпшення санітарного стану лісів були проведенні обстеження і в результаті яких не виявлено місць постійного проживання тварин, що є внесенні до місцевих та регіональних червоних списків і Червоної книги України. Також не виявлено постійних місць гніздування червонокнижних птахів. В межах, де плануються проведення заходів із поліпшення санітарного стану лісів також не виявлено природних оселищ, що знаходяться під охороною Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі.

На території зазначених ділянок в ярусі підросту деревостану не виявлено червонокнижних чагарників і обстежені рослинні угруповання не відносяться до Зеленої книги України. Відповідно проведені рубки на обстежених ділянках лісових насаджень заказника не будуть нести суттєвого впливу на їх стан та продуктивність.

Проведені лісогосподарські заходи не знизять кількісний показник біотичного різноманіття лісових екосистем в межах лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» та ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама" і не нанесуть шкоди природним комплексам заказників і не призведуть до їх деградації. Оскільки обстежені насадження в межах заказників в більшій мірі є штучного походження, тому вони не можуть саморегулюватися і потребують доглядових та санітарних рубок для нормального росту та розвитку.

Видалення всохлих та всихаючих дерев необхідно проводити із застосуванням традиційних знарядь (бензомоторні пили), які використовуються в лісовому господарстві під час проведення лісосічних робіт. Для проведення лісосічних робіт застосовувати звальювальний спосіб, а в місцях де даний спосіб

є неможливим із технічних або інших причин застосовувати спеціалізовані машини для зрізування дерев.

Проведення заходів із поліпшення санітарного стану лісів в межах лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» та ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама" доцільно проводити в місцях виявлення осередків всихання та ураження дерев без врахування функціонального зонування природно-заповідної території, оскільки для неї не передбачуване зонування території згідно Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Заходи із поліпшення санітарного стану лісів в межах лісового заказника місцевого значення «Новомиргородське-1» та ландшафтного заказника місцевого значення "Зелена брама" необхідно проводити в рік дозволу проведення рубок крім періоду тиші з 01 квітня по 15 червня.

Природний ресурс (деревина) буде заготовлятися в лісових насадженнях Бірківського (Новомиргородського) та Торговицького лісництв Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП "Ліси України". Більш детальний опис ділянок за лісництвами надається в додатку 1 з розрахунком повноти, яка після проведення заходів не буде меншою встановленого Санітарними правилами в лісах України рівня. Плани ділянок, на яких планується проведення санітарних заходів, наведені в додатку 2.

Здійснення вибіркового санітарного рубок передбачається в максимально стислі роки із застосуванням найефективніших методів і технологій та запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища. У межах заказників дуплисті дерева та дерева з плодовими тілами дереворуйнівних грибів в санітарну рубку не відводили.

Згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. №1264-XII: ст.5;19;48;67;70;105 «Лісового кодексу України» в редакції Закону України №3404-1У від 08.02.2006 р. Санітарних правил в лісах України затверджених Постановою КМУ від 27.07.1995 р. №555 в редакції Постанови КМУ від 26.10.2016 р. № 756 зі змінами згідно Постанови КМУ від 09.12.2020 р. № 1224, використання природних ресурсів шляхом проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів (вибірково санітарні рубки) не суперечать сучасним вимогам чинного законодавства України щодо ведення лісового господарства в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України та не призводить до негативних наслідків щодо подальшого функціонування природних комплексів на даних ділянках.

У зв'язку із цим є необхідним погодження лімітів на використання природних ресурсів в межах обстежених заказників, наданих Оникіївському надлісництву філії «Центральний лісовий офіс» ДП "Ліси України" з метою покращення санітарного стану насаджень. В даному випадку лише проведення заходів із поліпшення санітарного стану лісів є дієвим чинником дотримання належного стану лісових насаджень заказників.

4. Визначення відповідності лісових ділянок критеріям та індикаторам відповідності пралісам та квазі-пралісам

В межах заказників було проведено обстеження лісових ділянок для проведення вибіркового санітарного рубку згідно критерії та індикаторів приналежності їх до пралісів та квазі-пралісів. Згідно визначення, «праліси» та «квазі-праліси» - це лісові екосистеми, які тривалий час розвивалися природним шляхом, яких біотоп, і, особливо, біоценоз, не зазнав істотного антропогенного впливу на структуру, динаміку біомаси, вікову структуру едіфікаторів, природне відновлення екосистем, її системну цілісність та які потенційно здатні до само підтримання шляхом саморегулювання у разі відсутності руйнівного впливу людини або за умови відновлення первинних екологічних умов їх функціонування.

Ділянки обстежені за показниками: група віку і вік деревостанів (наявність ділянок лісу віком понад 120 р.), склад (відсутність у складі деревостану екзотів), площа (площа не менше 4 га) форма (відстань між двома протилежними межами ділянки не менше ніж 200 м). Також застосовувалися під час обстеження критерії природності лісових ділянок.

На основі аналізу таксаційних матеріалів Бірківського (Новомиргородського) лісництва Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на основі матеріалів ВО «Укрдержліспроєкт» та натурних обстежень встановлено, що переважна більшість обстежених лісових ділянок заказника представлена штучно створеними лісовими культурами корінних деревних порід, вік яких від 45 до 90 років.

На основі аналізу таксаційних матеріалів Торговицького лісництва Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України» на основі матеріалів ВО «Укрдержліспроєкт» та натурних обстежень встановлено, що переважна більшість обстежених лісових ділянок заказника представлена штучно створеними лісовими культурами корінних та інтродукованих деревних порід, вік яких 86 років.

Отже, натурні обстеження ділянок лісу заказників свідчать про те, що дані ділянки лісу не відповідають критеріям та індикаторам пралісів та квазі-пралісів. Що не може бути причиною заборони в них проведення вибіркового санітарного рубку для покращення фітосанітарного стану лісових насаджень заказників.

Висновки та рекомендації

З огляду на проведені дослідження доцільно:

1. Провести термінове видалення сильно пошкоджених та сухих дерев у (кв. 39 вид. 1 пл. 2,9 га, кв. 39 вид. 2 пл. 11,0 га, кв. 39 вид. 3 пл. 1,0 га, кв. 39 вид. 4 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 5 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 6 пл. 6,3 га, кв. 39 вид. 8 пл. 1,3 га, кв. 39 вид. 9 пл. 0,6 га, кв. 39 вид. 10 пл. 2,2 га, кв. 39 вид. 11 пл. 11,5 га, кв. 39 вид. 12 пл. 1,2 га, кв. 39 вид. 13 пл. 1,5 га, кв. 39 вид. 15 пл. 0,5 га) Бірківського (Новомиргородського) лісництва на загальній площі 52,1 га, (кв.

126 вид. 2 пл. 23,5 га) Торговицького лісництва на загальній площі 23,5 га, які уже не є біологічно стійкими і є малопродуктивними; видалити дерева, які відмерли або перебувають на стадії відмирання і знижують санітарний стан лісових насаджень; видалити усі дерева із значним пошкодженням стовбуровими шкідниками.

2. З метою забезпечення оптимальних умов росту і розвитку штучно створених лісових культур для потреб лісовідновлення терміново провести рубки догляду в Торговицькому лісництві на загальній площі 24,8 га в тому числі: освітлення (кв. 60 вид. 3 пл. 2,0 га) на загальній площі 2,0 га, прочищення (кв. 74 вид. 4 пл. 3,0 га, кв. 76 вид. 3 пл. 3,1 га, кв. 84 вид. 3 пл. 1,8 га, кв. 84 вид. 6 пл. 2,2 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 109 вид. 1 пл. 1,2 га, кв. 115 вид. 2 пл. 0,3 га) на загальній площі 11,6 га, прорідження (кв. 77 вид. 5 пл. 3,6 га, кв. 103 вид. 7 пл. 2,7 га, кв. 118 вид. 7 пл. 1,6 га, кв. 130 вид. 2 пл. 3,3 га) на загальній площі 11,2 га.

3. Проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів слід здійснювати на основі обстежень та досліджень, проводити їх із дотриманням основних законодавчих і нормативно правових актів, настанов та рекомендацій, затверджених в установленому порядку.

4. Доцільно провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, які не матимуть негативного впливу на компоненти природного середовища та є необхідними з огляду на покращення фітосанітарного стану лісових насаджень.

Директор
ДП "Вінницька лісова
науково-дослідна станція",
канд. с-г. н.

Старший науковий співробітник
ДП "Вінницька лісова
науково-дослідна станція",
канд. с-г. н.

Олег ВАСИЛЕВСЬКИЙ

Юрій ЄЛІСАВЕНКО

Додатки

Додаток 1

Опис ділянок, що планується для проведення вибіркової санітарної рубки в межах ПЗФ Оникіївського надлісництва філії «Центральний лісовий офіс» ДП «Ліси України»

Лісництво	Кв	Вид	Площа, га	Склад	Вік, років	Повнота	Запас, м ³ /га	Вибірка, м ³ /га	Повнота після рубки
Бірківське (Новомир-городське)	39	1	2,9	8Яз2Дз	70	0,60	250	180	0,50
	39	2	11,0	4Дз5Яз1Клг+Лпд	85	0,60	230	497	0,50
	39	3	1,0	9Яз1Дз	55	0,60	250	125	0,50
	39	4	11,5	6Дз3Яз1Лпд+Клг	85	0,60	230	514	0,50
	39	5	0,6	8Яз2Дз	45	0,70	210	27	0,60
	39	6	6,3	9Дз1Яз	85	0,70	270	188	0,60
	39	8	1,3	8Дз2Яз+Клг	45	0,60	150	33	0,50
	39	9	0,6	7Дз3Яз	57	0,60	170	17	0,50
	39	10	2,2	10Яз+Дз	45	0,60	180	145	0,50
	39	11	11,5	8Дз2Яз	90	0,70	300	639	0,60
	39	12	1,2	8Яз2Дз	56	0,70	200	32	0,60
	39	13	1,5	7Дз3Яз	35	0,70	160	39	0,60
	39	15	0,5	9Яз1Дз	75	0,60	230	68	0,50
Торго-вицьке	126	2	23,5	10Дз	86	0,70	260	3515	0,50
			75,6						

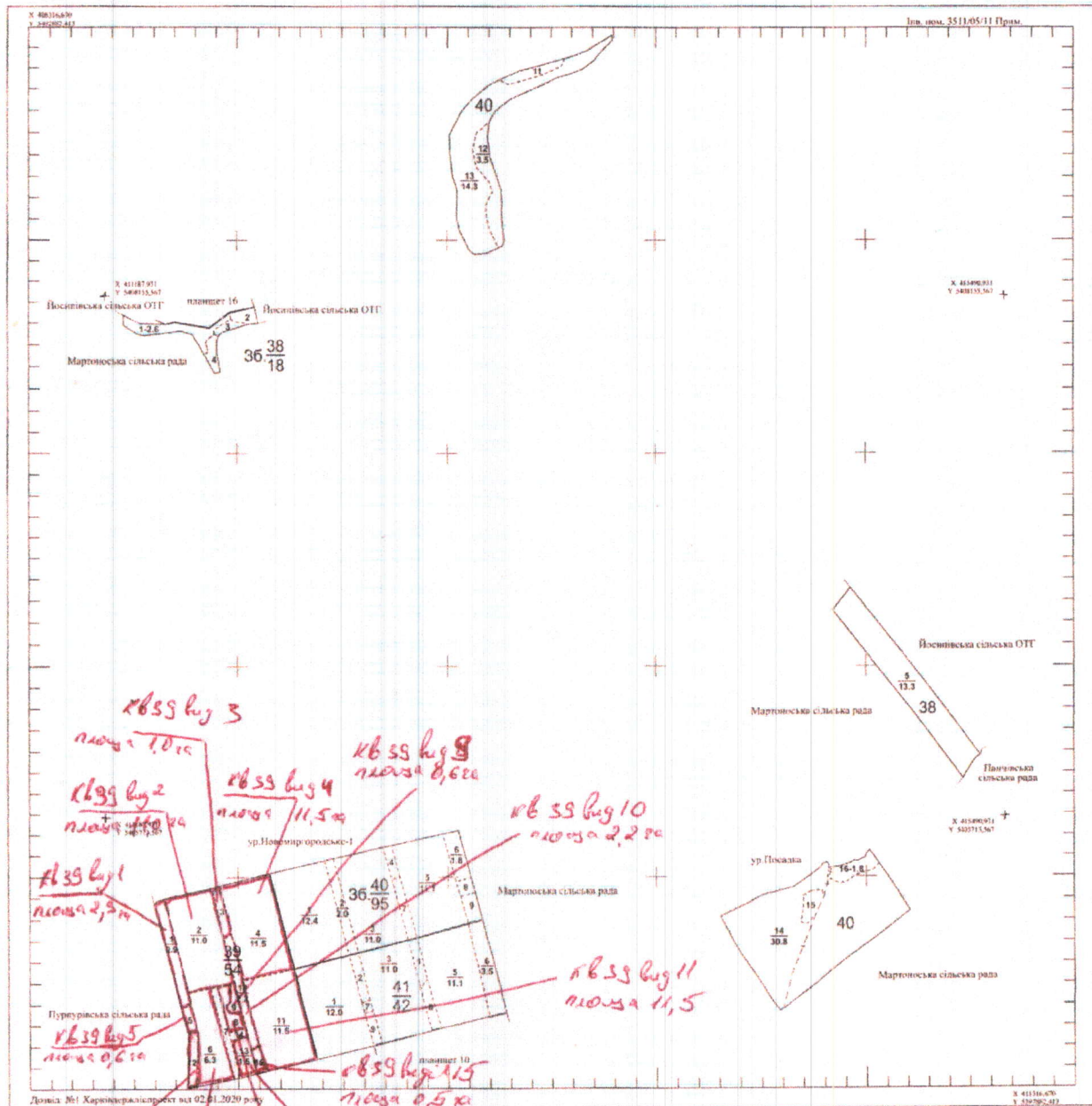
Плани ділянок, на яких планується проведення заходів із поліпшення
санітарного стану лісів
Лісовий заказник місцевого значення «Новомиргородське-1»

ПЛАНШЕТ № 11

Кіровоградська область
Новомиргородський район

Лісовий заказник 2019 року

ДП "Олександрівський лісгосп"
Новомиргородське лісництво

Додаток №1 Харківський проект від 02.01.2020 року

Український державний проект
дослідження лісового господарства
ДП "Харківська державна лісовпорядна компанія"

Масштаб 1:10000

в основі сантиметра 100 метрів

Загальна площа 209 га

Планшет складений на основі
лісових інвентаризаційних документів
на проміжний період користування землею

Карівка таксономічної групи

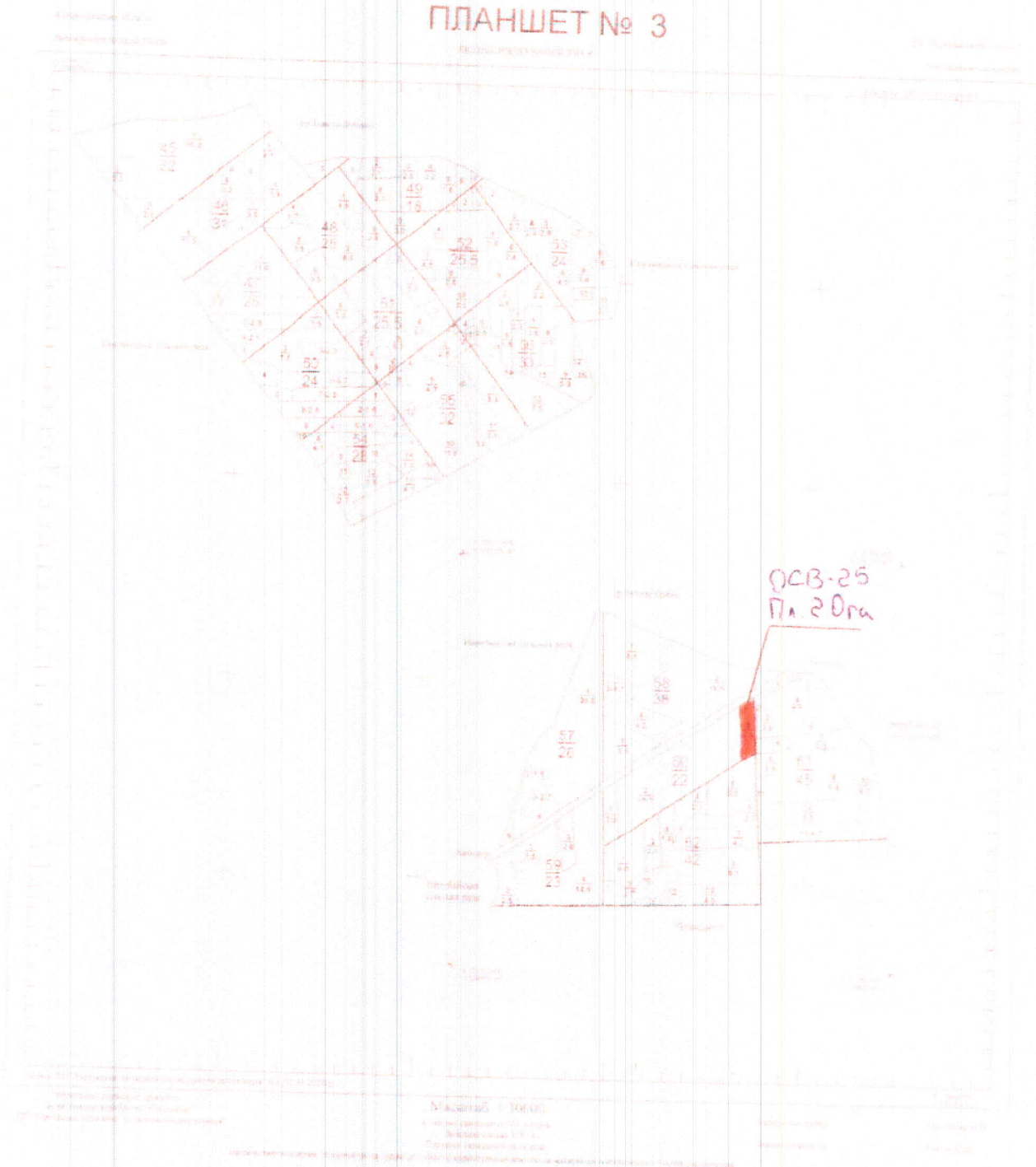
Інженер-таксатор

Зубченко Р.І.

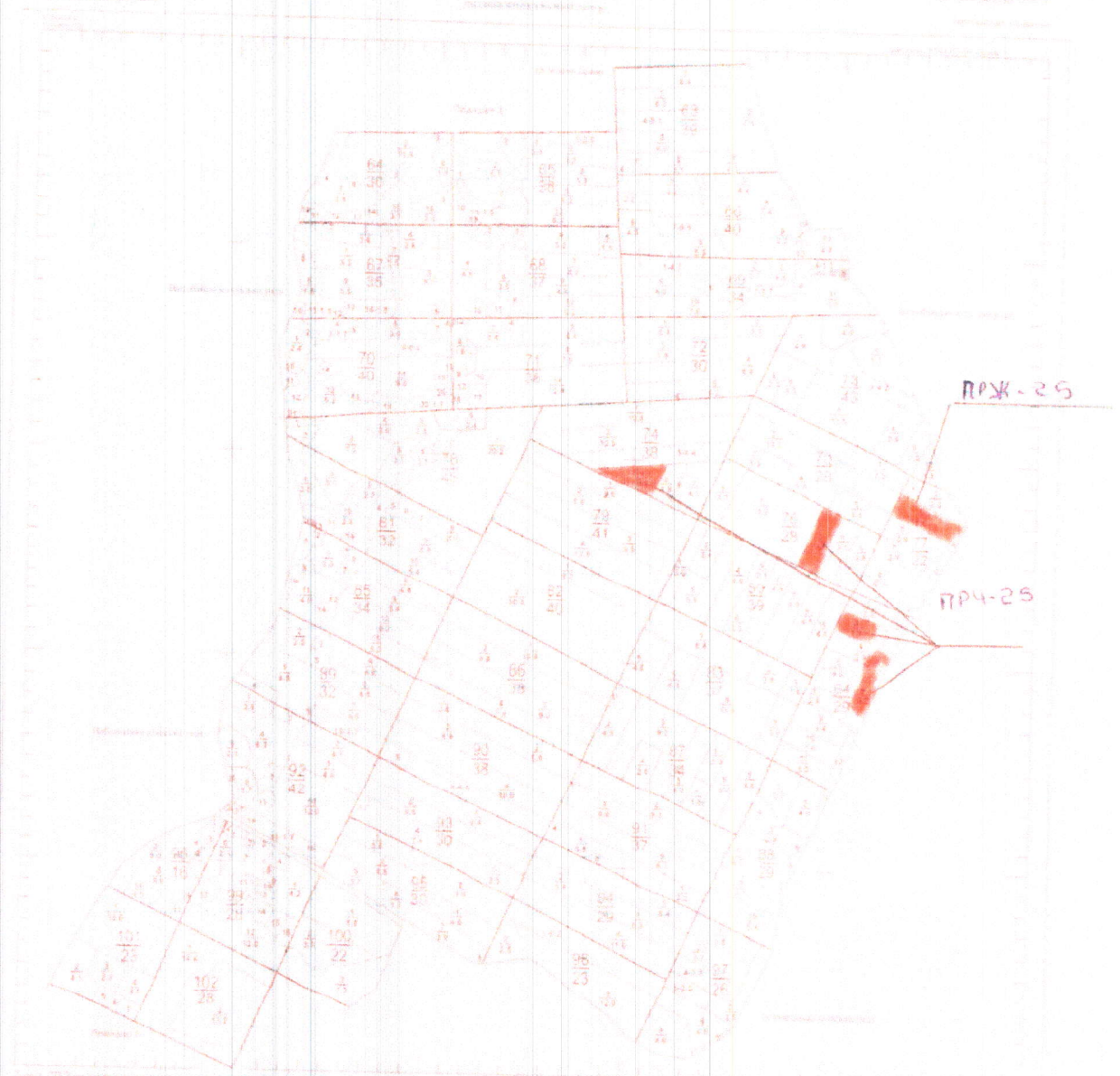
Федорюк А.І.

Ландшафтний заказник місцевого значення "Зелена брама"

ПЛАНШЕТ № 3

ПЛАНШЕТ № 4

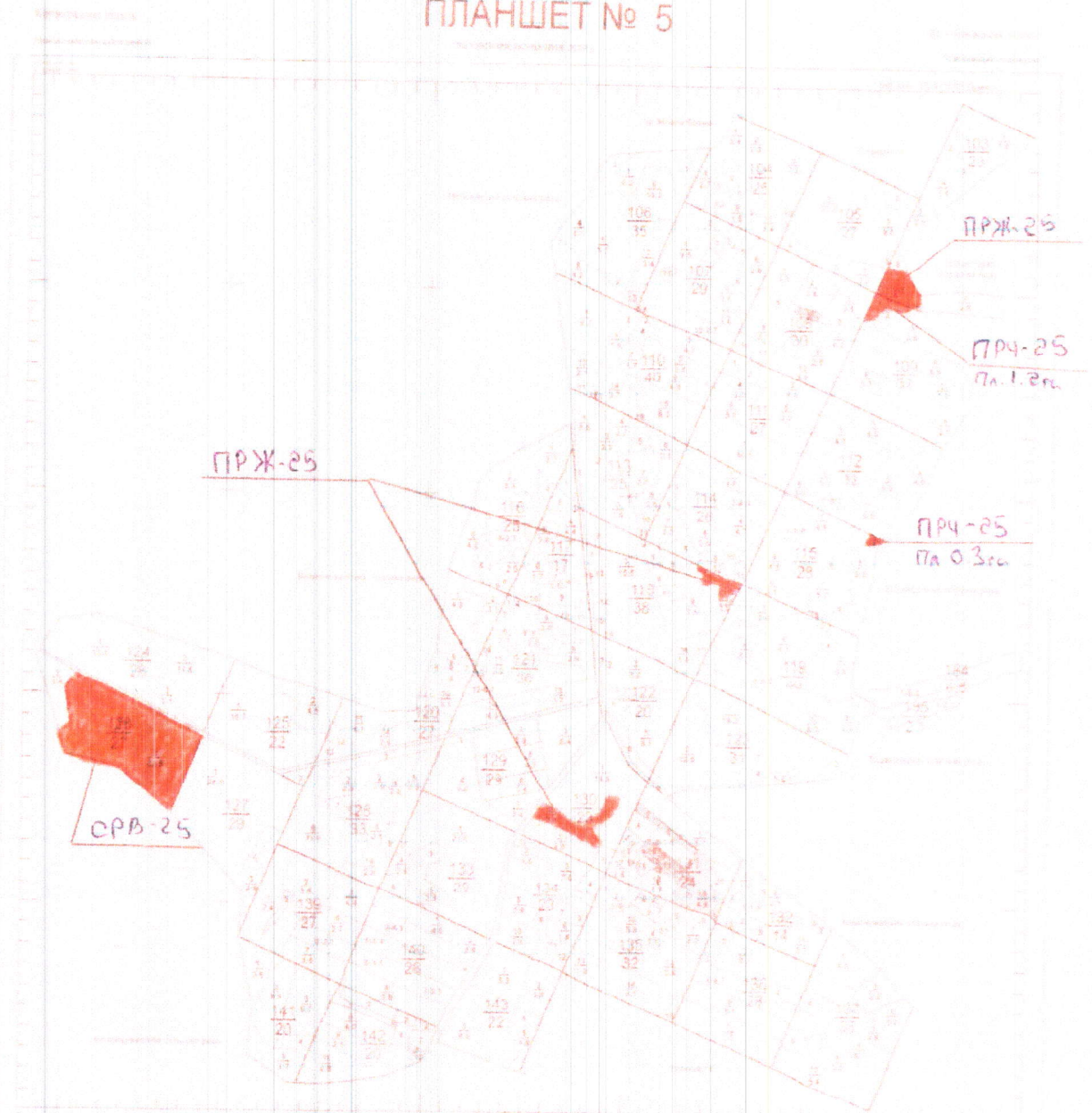

52-ЖД

прч-25

Масштаб 1:10000
 Дата съемки 1975 г.
 Дата утверждения 1975 г.
 Подпись [Signature]

ПЛАНШЕТ № 5

Додатки

Інформаційні джерела

(основні нормативно-правові акти, закони, укази, постанови, проектні та звітні матеріали)

1. Закон України «Про природно заповідний фонд» від 16.06.1992 р.
2. Указ Президента України від 04.11.2008 р. № 995/2008 «Про деякі заходи щодо збереження та відтворення лісів і зелених насаджень»
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 10.08.1992 р. № 459 «Про Порядок видачі дозволів на спеціальне використання природних ресурсів і встановлення лімітів використання ресурсів загальнодержавного значення»
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 27.07.1995 р. № 555 «Про затвердження Санітарних правил в лісах України»
5. Наказ Мінприроди України від 24.01.2008 р. № 27 «Про затвердження Інструкції про застосування порядку установлення лімітів на використання природних ресурсів у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення»
6. Наказ Мінприроди України від 12.02.2002 р. № 61 «Про затвердження Інструкції про порядок встановлення нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів»
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. № 756 «Санітарні Правила в лісах України»